

AKROPOLITÁN

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

č. 160 ČERVENEC - SRPEN 2023

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

ČERVENEC - SRPEN 2023 Filozofie pro život č. 160

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bimová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

LÁSKA PLATONICKÁ, LÁSKA TĚLESNÁ

9

JE TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ MOŽNÝ?

12

SYMBOLISMUS PÍRKA

14

KRÉTA

16

HUDBA A DOBRÁ NÁLADA

Dlouhé dny plné světla, které jsme až do Letního Slunovratu prožívali a ještě nějakou dobu budeme, nás svojí energií a zároveň svým přívětivým počasím lákají k tomu, abychom více času trávili venku mimo uzavřené prostory. Slunce, teplo, jemný vánek ale i osvěžující letní déšť vnášejí do našeho života novou vitalitu a sílu.

V našem přání být venku, procházet se otevřenou krajinou či po jiných krásných místech, se odráží i touha naší duše vymanit se ze stíněného prostoru, který sami v sobě občas vytváříme v podobě množství neuspořádaných myšlenek, nekontrolovaných emocí, nejasných pocitů, nevědomých návyků, utkvělých představ, před kterými naše duše ustupuje, neboť se necítí vždy dostatečně silná čelit požadavkům všech těchto „nájemníků“. To se může projevit naší rozladěností, nedostatkem energie, chybějící radostí či přáním uniknout každodenním starostem.

Každý ví, že ať se nacházíme v jakémkoli prostoru, abychom se v něm cítili dobře, musíme věnovat dostatečnou pozornost jeho uspořádání, což znamená vědět o všem, co se zde nachází, mít vše na svém místě, a zároveň velmi pečlivě zvažovat, co do tohoto prostoru umístíme nebo čeho se naopak zbavíme, pokud potřebujeme místo pro něco nového.

Naše duše se necítí dobře, pokud ji zahltneme neuspořádaným množstvím vnitřních impulsů, nad kterými naše vědomí nemá kontrolu. Duše musí dýchat. Proto někdy říkáme, že potřebujeme čas a místo, abychom se „pořádně nadechli“, abychom se uvolnili.

Zkusme otevřít okna svého nitra, které je domovem naší duše. Pustíme dovnitř závan svěžího větru, který vymění starý vzduch za nový, který obohatí naše myšlenky novými idejemi, který ochladí chaotické emoce, aby se projevily spíše city, který odnese únavu a rozproudí energii, jež se projeví v radostné a tvůrčí činnosti.

Když se tedy během letních měsíců vydáme ven, nezapomeňme rozjímat. O sobě, o svém vnitřním životě. Skutečnost, že teplo a světlo, která nám letní období poskytuje, necítíme jen fyzicky na své kůži a nevnímáme jen našima fyzickými očima, ale že proniká i k naší podstatě, k našemu srdci, které je mnohdy moudřejší než naše mysl, tuto skutečnost je dobré využít. Dopřejme si tedy radost z hledání skutečné moudrosti, pravdy o sobě samém a o světě, který nás obklopuje. Naslouchejme rytmu svého srdce, vnímejme svůj dech a mějme odvahu se přiblížit snad až k mystériu sebe sama, k odhalení vlastní identity a postupně i k odpovědím na věčné otázky, které si člověk vždy klád: Odkud pocházím a kam směřuji?

Slunce, jež samozřejmě nejen v letních měsících tolik vyhledáváme, není tedy jen tím Sluncem na nebi, ve skutečnosti cítíme silnou potřebu najít Slunce v sobě samém. Když se nám podaří, abychom prožili náš vlastní úsvit a Slunce v nás opravdu zazáří, budeme pevnější, silnější, posílíme naši vnitřní osu, o kterou se můžeme opřít vždy, když to potřebujeme. Nenecháme se tolik ovlivňovat vnějšími okolnostmi, které se mění, nebudeme hledat tuto sílu mimo sebe, ale nalezneme pramen té opravdové, vnitřní síly, o kterou nás nemůže nikdo a nikdy připravit.

Eva Bímová

KDO PŘIJDE DO NEBESKÉ ŘÍŠE?

Rabín chodil často na tržiště. Rád pozoroval množství různorodých lidíček. Někteří prodávali své zboží s vidinou zisku, jiní je nakupovali; někdo smlouval, někdo spěchal a koupil hned. Někteří se jen procházeli a dívali, vybírali tak dlouho, až bylo pozdě. A další se snažili využít velkého počtu lidí k nekalým úmyslům a v tlačenici něco nenápadně ukrást.

Jednoho dne se tam rabínovi zjevil prorok a on se ho zeptal:
Je mezi všemi těmito lidmi alespoň jeden, který přijde do nebe?

Prorok mu odpověděl: *Není tu nikdo takový.*

O chvíli později přišli na tržiště další dva lidé a prorok pravil rabínovi:
Tihle dva přijdou do království nebeského.

Rabín se šel obou příchozích zeptat: *Jaké je vaše povolání?*

Odpověděli mu: *Jsme kejklíři. Když vidíme někoho smutného, rozveselíme ho. Když vidíme dva lidi, kteří se hádají, pokoušíme se je usmířit.*

LÁSKA PLATONICKÁ, LÁSKA TĚLESNÁ

Pokračování článku z minulého čísla

Někdy se soudí, že o lásce platonické neměli staří Řekové žádné pochybnosti, neboť to je pojem spojovaný přímo s řeckým filozofem Platónem. Pravda je však jiná. Problémy týkající se lásky a duality, jako je ta, o které zde pojednáváme, existovaly vždy, dokonce i v Platónově době. A stejně jako Platón poskytl svá řešení a své odpovědi a jako filozof se snažil naznačit lidem cestu, snažíme se i my dnes dotknout této otázky.

Platón tvrdí, že pokud se láska projevuje na všech úrovních univerza, je logické, že se projevuje i na úrovni fyzické. Máme tendenci upadat do zjednodušeného názoru a myslet si, že z hlediska platonické lásky bylo vše, co nebylo sexem, automaticky odmítáno, ale tak tomu není. V Platónově době také existovali muži a ženy, kteří se hledali a milovali a snažili se lásku projevit všemi možnými způsoby. Jestliže se však láska projevuje opravdu na všech úrovních lidské bytosti, snažme se ji inteligentním úsilím zdůraznit i na vyšších úrovních, zachycením prvků, k nimž duše tíhne a které přesahují nižší pudy.

A není to ani tak, že by instinkty byly zcela špatné. Jedná se o to dát přednost jednomu před druhým. Pokud jsme lidské bytosti, které opustily rostlinnou i živočišnou říši a dosáhly jsme té, která nás nyní charakterizuje, musíme logicky mít i nějaké rozlišující charakteristické vlastnosti. Jestliže uznáváme, že instinkty jsou vlastní zvířatům, neznamená to, že by je lidská bytost neměla, nýbrž že by měla mít i něco navíc, něco, co je převyšuje. A právě tento postoj zastává Platón ve svých dialozích: hledání projevu lásky, který by byl vlastní lidským bytostem a umožnil jim nalézt lidské štěstí. Ne štěstí zvířete, ne štěstí stromu či kamene, nýbrž štěstí skutečné lidské bytosti.

Platón byl romantik a nezůstal jen u toho. Říkal, že v lásce, v hledání jejích někdy nižších a někdy vyšších aspektů, tkví velmi starý problém, s nímž se lidstvo potýká.

Vypráví nám – ve svém klasickém stylu mýtu, kdy je nějaká pravda příliš velká na to, aby byla pochopena intelektuálně, – že před mnoha tisíci lety, když Bůh poprvé zplodil náš vesmír, se duše lidí začaly dělit, až jich na zemi bylo tisíce a tisíce. Tyto rozdělené duše cítily, jako by něco ztratily, jako by každé z nich chyběla její polovina. Odtud

pochází pojetí spřízněných duší a lásky jako té potřeby, kterou my lidé cítíme, abychom našli to, co bylo kdysi naší součástí, ale co nyní nemůžeme najít.

Láska nebyla ničím více ani méně než hledáním ztracené jednoty, harmonie protikladů, protože nám všem chybí komplementární polovina. Podobnost je dána duchovní spřízněností, takovou, která způsobila, že kdysi dvě duše byly jednou, a proto se potřebují znovu nalézt.

Jakkoli to může znít romanticky, má to své kouzlo, které sdílíme všichni, i když nejsme zvyklí ho projevovat otevřeně. Všichni kráčíme životem s myšlenkou, že jednou, s trochou štěstí, najdeme svou spřízněnou duši, že se ona polovina, kterou jsme kdysi ztratili, znovu objeví.

Platón nás upozorňoval, abychom byli při tomto neustálém hledání opatrní, protože láska má ve zvyku se maskovat, a že existuje jeden Eros nebeský a další pozemský. Nebeský je ten, který pohání duše, aby našly onu druhou duši, která kdysi byla její součástí. Pozemský, z čehož chápeme, že tento problém existoval už v jeho době, hledá pouze požitek, sexuální uspokojení, instinkt, aniž by

mu jakkoli záleželo na prostředcích, které musí použít, aby tohoto uspokojení dosáhl.

Ale pozemský Eros, tato láska založená pouze na těle, které bohužel stárne, chátrá a nakonec umírá, štěstí nedosáhne. Platón byl velmi ambiciózní ve svém přesvědčení, že láska je mnohem víc než jen láska. Láska je moudrost, láska je energie a láska je život na všech nám známých úrovních, ve všem, co vnímáme jako živé, dokonce i v kamelech. Platón tvrdí, a s ním všichni klasikové, že existuje zvláštní forma lásky, kterou je energie: určitá věc je živá, protože v ní existuje energie, existuje v ní soudržnost, inteligence, harmonie. A v celém světě poznání existuje také zvláštní forma lásky, kterou je moudrost, jež není pouhou touhou hromadit informace, nýbrž je to touha vědět, pronikat do tajemství, pátrat po příčinách věcí.

Energie, která je láskou, není čistě hmotná, a dokonce i současní vědci poukazují na rozdíly mezi oběma, přestože se jedna ve druhou mohou přeměnit.

A moudrost není intelekt, i když se může zdát, že když nutíme intelekt pracovat, jsme velmi moudří.

Z toho vyplývá, že chceme-li zachytit toto tak jedinečné Platónovo pojetí lásky, měli bychom spíše než hmotu nejprve pochopit energii, sílu. Spíše hlubokou moudrost, než pouhé shromažďování dat.

Platón předkládá žebříček hodnot, který je i pro náš dnešní svět velmi prospěšný: vysvětloval svým učedníkům, že abychom se dostali k podstatě lásky, nemusíme si dělat starosti s tím, že jsme stále na úrovni země, že nás hmota a její zákony vězní; na tom není nic špatného, pokud se naučíme, jak odhalit schody vzhůru. Spolu s Platónem nám i jiní filozofové vysvětlovali, jak to uskutečnit a v čem spočívá to tajemství.

Začneme-li u krásy těla, ať už ji pozorujeme jakkoli málo, všimneme si něčeho velmi důležitého: že krása těla spočívá v něčem důležitějším a jemnějším. Nikdy nás nenapadlo objevit toto zvláštní a okouzující tajemství? Kdo může stanovit, zda je nějaká osoba krásná? Nikdy bychom se nedokázali shodnout na pravidlech, která by nám

umožnila s přesností určit, který člověk je krásný a který nikoli.

Obecně říkáme, že někdo je krásný, když má něco, co není jen jeho tělo, ani jen vzhled, ani jen postava, ani barva vlasů, dokonce ani barva jeho očí. Je to krásná duše, která se skrze tělo odráží.

Následujeme-li Platóna, můžeme si všimnout, že existují nejen krásné duše, ale i krásné činy. Existují gesta, existují skutky, existují city, které duši zcela naplňují, a my zjišťujeme, že krása přesahuje tělo, a dokonce i duši a že existují činy, skutky, energie, život, které také zprostředkovávají krásu.

Můžeme rovněž vnímat, kolik krásy existuje v zákonech přírody. Jak jsou dokonalé, harmonické, dokonale uspořádané. Svou lásku můžeme vložit do vědy, do umění. A můžeme pokročit ještě dál a souhlasit s platoniky a neoplatoniky v tom, že když pomíneme těla, duše, činy, zákony a vědu, dospějeme ke Krásě jako takové, k čisté Ideji, k abstraktní, dokonalé a čisté kráse.

Podle Platóna je to Krásné rovno tomu, co je Spravedlivé, Dobré a Pravdivé, a láska, protože to potřebuje, hledá a následuje to Krásné, Spravedlivé, Dobré a Pravdivé.

To je platonická láska: je to nalezení té části duše, která nám chybí, ano, v osobě, která pro nás představuje vše dobré, vše krásné, vše pravdivé, vše spravedlivé.

Z tohoto hlediska se mění mnoho konceptů, včetně těch o plození. Protože láska může mít za cíl plození, ale existují různé druhy plodnosti, a nejenže mohou být plozena nová těla, ale může vznikat mnoho dalších elementů: myšlenky, city, ctnosti. Láska, kterou nám Platón předkládá, tak vyniká už ne jako nemožnost či protiklad sexuální lásky, ale jako poklad, který je na dosah, pokud se za ním odvážíme jít.

Zvláštní je život a zvláštní jsou i dějinné cykly, ze kterých se budeme moci vždy učit, neboť nám dávají další lekci. Co se děje s nejmladšími generacemi? Ty pro nás mají připravené překvapení. Na základě mnoha kongresů, setkání, přednášek, statistik a průzkumů to vypadá, že mladí lidé jsou opět nadšeni platonickou láskou, věrností,

romantikou, ideou jedinečného páru; a kupodivu se to už odvažují i vyjádřit.

Dnes je modernější to platonické, ne to sexuální. Dnes se mladí lidé znovu stávají konzervativními. Dnes pro ně začínají mít hodnotu takové věci, které byly dávno odloženy stranou. Sexuální revoluce dnes ztrácí na hodnotě, protože její důsledky byly strašné a my je stále prožíváme. Těmito důsledky bylo selhání partnerství: dnes tě miluji a zítra kdoví; záleží mi na tobě, nebo mi na tobě nezáleží; jsi jen další z okolností; spousta rozvodů; trápení všeho druhu, protože ačkoli si to nikdo nechce přiznat, každý chce opravdově milovat. Tváří v tvář všem těmto důsledkům podporují současní mladí lidé novou revoluci: odložit starou a podpořit novou re-evoluci, znovu otočit kolo dějin a podívat se na věci z nového úhlu pohledu.

Nejde už jen o to, jak to navrhují někteří autoři, aby tato nová revoluce mládeže tkvěla v cudnosti – i když by jí mohla být, jako protiklad množství excesů, které se odehrály –, ale aby pro ni bylo typické hledání něčeho hlubokého, něčeho stabilního, kde je opět důležité milovat člověka, který pro nás něco představuje, něco zásadního. Je důležité, aby tato láska byla trvalá, aby byla na

dnešek, na zítřek a na celý život. A nezáleží na tom, že člověk s milovanou osobou zestárne, protože těla se opotřebovávají, ale láska ne.

To je velký objev, který nás v odpovědi na domnělou svobodu sexuální lásky přivádí téměř po bok Platóna.

Znovu vychází najevo, že sexuální láska je důsledkem nebo v každém případě formou projevu, nikoli však výchozím bodem vztahu mezi dvěma dušemi, mezi dvěma lidskými bytostmi. Nyní se ukazuje, že sexuální láska je doplňkem mnohem intimnějšího a mnohem opravdovějšího sjednocení, že to psychologické začíná převažovat nad tím biologickým. Dnes je mnohem důležitější, aby mezi dvěma lidmi existovalo pochopení, aby mohl existovat dialog, něha, kamarádství, aby bylo možné sdílet základní věci v životě.

A jestliže jsme dospěli k tomu, že to psychologické převládá nad tím biologickým, nemělo by nás udivovat, že v krátké době to duchovní překoná to psychologické, to znamená, že něha, pocho-

pení, dialog a náklonnost dají prostor svazkům, které se během let nerozpadnou.

Znovuzrození toho duchovního znamená, že člověk znovu odhalí, že existuje nesmrtelnost, že rozmnožování a plodnost spočívají v plození života, a že v každém z nás ve skutečnosti pulsuje právě jen nesmrtelný život.

Z hlediska platonické lásky, která zahrnuje to duchovní i to fyzické, pamatujme na něco zásadního: že ten, kdo miluje, bohatne, protože hledá to, co nemá, a snaží se získat to, co mu chybí. A mohli bychom připojit radu, která říká: „Pamatuj, že kdo miluje, tomu láska dává něco božského, protože ten, kdo miluje, s sebou nosí Erosa.“ V nitru každého, kdo je schopen milovat, existuje bůh.

Pamatujme si všichni, kdo milujeme: existuje v nás něco božského, neznámého, Eros, Láska s velkým L.

Delia Steinberg Guzmán

An Allegory Of Love, Claude Dérue

JE TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ MOŽNÝ?

Trvale udržitelný rozvoj je termín, se kterým se v posledních letech setkáváme stále častěji. Je ideou, která nás má vést k nalezení takového způsobu života, kterým naplníme své potřeby a zároveň nebudeme škodit svému okolí a ohrožovat nejrůznější biologické či jiné procesy probíhající na naší planetě. Tato idea je nádherná a přitažlivá a stále více lidí, obzvláště mladých, ji přijímá za svou. Díky tomu se snaží pozměnit svůj život, či se účastní aktivit vyvíjejících nátlak na společnost, aby se žádoucím způsobem proměnila.

Jako všechny krásné ideje i tato může vyvolat velké nadšení spojené s velkým úsilím po dosažení cíle. Podobné společenské pohyby lze vidět u nejrůznějších revolucí požadujících svobodu, sociální spravedlnost, pravou podobu víry či jakékoliv jiné vznešené hodnoty. Jak si však lze všimnout, výsledky bývají rozličné, často ne dobré a skutečně prospěšné. Úspěch může být

větší či menší, stejně tak i násilí páchané na těch, kteří dostatečně nadšeně nesouhlasí či nevidí skutečnost tak jednoznačně. Také se často ukáže, že zvolená cesta ve skutečnosti nevede k očekávanému cíli, přičemž byly způsobeny značné škody, z nichž mnohé nebude možné napravit.

Je nádherné a důležité, máme-li jako jednotlivci i jako společnost vznešené ideje, které nás směřují k nalezení lepšího způsobu života, než vedeme nyní. Avšak je nezbytné, aby nadšení pro realizaci nebylo pouze silnou emocí, kterou sami sebe pozvedneme do výše nad omezené a nemorální staromilce. Musí nás pozvednout tak, abychom se „naplnili vyšším duchem“ spojeným s hlubokou rozvahou. Takové nadšení se pak stane motorem pro rozum nalézající platná řešení s navazující účinnou realizací, aniž by se ztratil respekt k ostatním lidem či bořila společenská pouta mezi lidmi či ta, která spojují naši minulost, přítomnost a budoucnost. Rozvaha je

správné uvažování a hledání pravdy. Je spojena s přiznáním omylů i nápravou škod a s využitím toho, co doopravdy funguje. Pokud ji v našem konání nerozvineme, zabijeme konstruktivní dialog, budeme vnučovat špatná řešení a ztratí se jakákoliv účinnost. I ta nejvznešenější idea se tak stane zmrzačeným protikladem sebe sama přinářejícím hroživé důsledky.

Idea udržitelného rozvoje tedy vyžaduje nejen mít vznešené cíle, ale v první řadě rozvážný přístup, abychom místo cílů nedosáhli pouze škod a zhoršení situace. Příkladem nám může být současná situace v Evropě, kdy v důsledku nepromyšlených opatření na snížení produkce CO₂ a vzniklého nedostatku plynu došlo naopak, obzvláště v některých zemích, k výraznému zhoršení situace, navíc

s dopady na destabilizaci celé energetiky i s přesahem pro okolní státy. Prorazit zeď hlavou se podaří zřídka, použít rozvahu znamená hledat dveře a klíč, abychom mohli vstoupit.

Můžeme nalézt kritéria, podle kterých lze poznat, zda kráčíme správným směrem? Myslím, že jedno z těch zásadních je, zda si můžeme kladně odpovědět na otázku, jestli to, co chceme prosadit, prospívá většině. Pokud ne, pokud z toho těží jen vyvolení, je něco špatně a je třeba hledat jiné kroky, které nás k cíli dovedou. A mezitím, hned dnes, se každý z nás může zamyslet nad vlastním životem a tím co může sám změnit. Ta nejlepší změna nám nepřinese utrpení, ale naopak radost.

Miroslav Huryta

VESLOVAT PROTI PROUDU, JORGE ÁNGEL LIVRAGA

Těm, kteří čtou moje články poprvé, bych chtěl říci, že to jsou rozjímání, jsou to doteky, jsou to některé myšlenky. Také chci, abyste věděli, že tento způsob obracet se na vás používáme proto, že věříme, že každý člověk je rozeným filozofem, což znamená, „že jsme všichni filozofy“; že neexistuje žádná univerzita, která by mohla filozofy vytvářet; titulem lze odměnit řadu technických poznatků, ale neexistují univerzity, které utváří filozofy, stejně jako neexistují ty, které by utvářely básníky či hudebníky. Člověk tento neklid nosí ve svém nitru. Člověk je „filo-sofos“ neboli „milovník moudrosti“, milovník hloubky věcí.

Tento filo-sofos se nachází v nás všech. Je pouze otázkou, jak říkal Sokrates, najít sebe sama. Najít sebe sama, abychom se znovu našli, abychom v onom zázračném zrcadle zahlédli svou novou tvář, svou vnitřní tvář, kterou můžeme mít, hlubokou tvář.

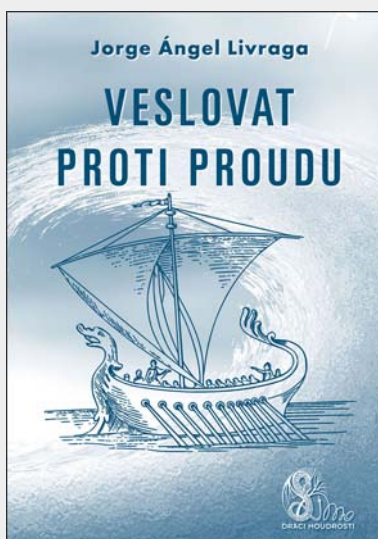
A vycházejíce z této hluboké tváře se můžeme pustit do dnešního tématu „Jak se sny stávají skutečností“. Nebudu mluvit o snech ve fyzickém smyslu, neboli o spánku a bdělosti, nýbrž o snech jako iluzi, jako archetypch; jinými slovy o tom všem, co se nachází za fyzickými věcmi.

Vím, že existuje zákon gravitace, který umožňuje, aby voda tekla z hory do moře, ale tento zákon gravitace je mechanický a za ním musí existovat nějaké Bytí a toto Bytí, jak říkával Calderón de la Barca, je snem, který sní řeka.

Řeka je řekou a teče, protože sní o tom, že teče; ptáci jistým způsobem sní o tom, že jsou ptáky, a jistým způsobem i my sníme o tom, kým jsme.

Všichni máme ve svém nitru řadu snů, některé umělecké, další rodinné, ekonomické, sociální, politické. Všichni mají sny. Někdy si myslíme, že proto, že nějaký člověk je chudý nebo chodí jinak oblečený, nemá možnost snít. Ale možnost snít máme nějakým způsobem my všichni.

My všichni jsme ve spojení s onou vnitřní Entitou, v níž žijí archetypy a kde se nacházejí sny. My všichni někdy ve své skromnosti, při svém rozjímání cítíme chvění velkých záblesků snů. Existují záhadné hlasy, které nám diktují básně, jež možná nikdy nenapišeme, protože jsme až moc stydliví, abychom to udělali.

Existuje zvláštní hudba, ale my ji neumíme zahrát, protože neumíme ovládat žádný nástroj nebo proto, že nemáme o hudbě žádné znalosti. Máme tisíce nápadů, jak uskutečnit to či ono, avšak většinou to nelze, protože nemáme dostatek finančních prostředků.

V našem nitru existuje archetypální svět, v našem nitru existuje pradávne volání po Dokonalosti, po Dobru, po Svornosti, po Lásce. Volání silné, mocné a nepřetržité, které nás nikdy neopouští. Je to volání, které nikdy nezestárne, kterému nenarostou šediny; bez ohledu na naše stáří v nás toto volání přetrvává, přetrvává..., přetrvává..., přetrvává...

... A pokud nemáme sny, následujme tedy sen někoho jiného, ale nezůstávejme beze snů. Ani hvězdy nedržíme v rukou, a přesto jsme se naučili dívat se na hvězdy, které jsou na nebi. Nemáme ani prameny vody ve své hrudi, a přesto jsme se naučili pít z horských pramenů.

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

SYMBOLISMUS PÍRKA

Ptačí pírko je obecně symbolem lehkosti, svobody, vznešenosti, cti a ušlechtilosti až božskosti. Asociuje přirozeně vítr, pohyb a ptáky s jejich schopnostmi, jako je let, nadhled, lehkost, rychlost, užívání či ovládání větru, ale i čistotu, něhu, jemnost až křehkost. Najít pírko bylo považováno za štěstí či dobré znamení a to, jakou přináší inspiraci, ovlivňuje i druh ptáka, jemuž pero původně patřilo, nebo barva, kterou nalezené pírko mělo.

Některé kultury, třeba ve starověkém Egyptě nebo ve Střední Americe, vytvářely z peří ptáků standarty a vlajky, které se pohybovaly i v nejslabším vánku, a byly tak spojeny s dechem života, vitalitou a věčným pohybem projeveného světa.

V mnohých ságách člověku umožňují šaty z peří létat, či povznést se do jiných světů. Keltští druidové se prý odívali do péřového pláště, neboť se věřilo, že tento plášť na své nositele přenáší některé vlastnosti ptáků – lehkost, rychlost a schopnost putovat do jiných světů.

V egyptské civilizaci je asi nejznámější pírko pštrosí, které je atributem Maat, bohyně uni-

verzálního zákona, spravedlnosti, harmonie a stability. Ve vztahu k člověku Maat symbolizuje také správné a spravedlivé jednání. V Egyptě se u vážení duše na jednu misku vah kladlo pírko bohyně Maat a na druhou duše člověka. Byly pouze dvě možnosti: pokud byla duše stejně lehká jako pírko bohyně spravedlnosti, mohla pokračovat k věčnému životu v nebeském Egyptě, kde vládne Osiris. Znamenalo to, že tato lidská duše žila spravedlivě, dobře a v souladu s univerzálním zákonem. Nebo byla duše člověka těžší než pírko bohyně Maat, a pak byla pozřena příšerou Amemait (v překladu Požíračka nebo Polykačka, symbolické zvíře, které je spojením krokodýla, lva a hrocha) a zrodila se k dalšímu životu v pozemském Egyptě. Pírko bohyně Maat bylo mocným ochranným symbolem spravedlnosti, a přeneseně tedy i dobra, a je ve stejné podobě ozdobou mnoha dalších bohů; příkladem může být staroegyptská koruna Atef s dvěma pštrosími pery, která je částým atributem boha Osirida. Pokud jsou další egyptští bohové zobrazováni s pštrosím perem, je tím zdůrazněno, že jednají v souladu s bohyní Maat, tedy v souladu s univerzálním zákonem a spravedlivě.

Daedalus and Icarus
Orazio Riminaldi

i dochovaná čelenka z peří posvátného ptáka quetzala, která snad patřila poslednímu aztéckému vládci Montezumovi.

Ve starém Řecku je známá báje o Daidalovi a Ikarovi, kteří unikli z krétského zajetí díky voskem připevněným křídům z ptačího peří. Ikaros však neuposlechl rad svého otce Daidala a letěl příliš vysoko a blízko Slunci, takže vosk na jeho křídlech roztál, a Ikaros se zřítíl do moře. Je tak jedním z nejznámějších symbolů přehnané ctižádosti či pýchy, po níž následuje bolestný pád.

V západní křesťanské tradici jsou pířko, peří a ptačí křídla spojena s anděly. Najít pířko symbolizuje ochranu andělských bytostí či jejich poselství. Andělé totiž od konce středověku byli zobrazováni jako okřídlené bytosti.

Jak vidíme, pířko a peří je napříč kulturami symbolem většinou pozitivním. Pokud vám tedy v životě do cesty vstoupí ptačí pířko, přivítejte jej, může být poselstvím či inspirací.

Hana Moudrá

Pro severoamerické domorodce bylo peří symbolem Velkého Ducha a Slunce. U préríjních indiánů byla pera ptáků odznakem cti, schopností či moci. Byla tedy ozdobou získanou na základě prokázané schopnosti, dovednosti či hrdinského skutku, a tak je bylo možné vidět ve formě čelenek či ozdob ve vlasech, na zbraních a dýmkách u úspěšných lovců, válečníků a náčelníků.

Aztécká tradice používala peří jako jedno z výrazných označení pro bohy, panovníky, válečníky a kněze. U Aztéků byl zřejmě nejmocnějším symbolickým ptákem quetzal, jehož peří bylo atributem mnohoznačného boha Quetzalcoatl, okřídleného hada, který byl uctíván jako tvůrce civilizace. Podle legend byl Quetzalcoatl v dávných dobách králem, který velice moudře vládl a po své smrti se stal bohem. Také mocný bůh deště Tlaloc, uctíváný na vrcholu pyramidy hlavního chrámu v Tenochtitlánu, byl zobrazován s čelenkou z volavčího peří. Práce s peřím byla v aztécké civilizaci posvátným uměním. Kromě majestátních rituálních či válečných čelenek vyráběli i celé oděvy, mozaiky (lepená mozaiková výzdoba štítu z peří), standarty a ozdoby zbraní. Jedním z nejslavnějších dokladů tohoto umění je

KRÉTA

Ostrov Kréta se nachází ve východní části Středozemního moře. Je místem, které okouzlí snad každého, kdo ho navštíví. Nabídne vám krásné pláže, hory, výborné jídlo, tajemství dlouhověkosti, ale hlavně stále viditelné stopy starodávné civilizace, která měla několik významných středisek, jako je Knóssos, Faistos a další. Díky archeologické práci Arthura Evanse se svět dozvěděl o kráse dávno zmizelé kultury a o velkolepé civilizaci.

Pokud se rozhodnete navštívit Krétu, určitě prozkoumejte i její historii, a to především tu anticou. Mimo jednotlivá archeologická naleziště je v hlavním městě Heraklionu velké muzeum, kde lze vidět mnoho artefaktů, mezi nimi například originál Disku z Faistu, který pochází z období 2000 – 1700 př. n. l. Je vyroben z terakoty a písmo do něj vytlačené je hieroglyfickou podobou tzv. lineárního písma A, dosud nerozluštěného krétského písma. Další fází tohoto písma je lineární písmo B, jež vedlo k objasnění souvislostí mezi starověkou Krétou a kulturou v Mykénách.

Na Krétě se dle mytologie narodil nejvyšší bůh Zeus. Jeho matka Rhea se tam ukryla do jeskyně v hoře Dikté, kde schovala Dia před Kronem, který až dosud pozřel všechny své děti. Samotný Zeus poté své sourozence zachránil. Také Aeneas, hrdina trojských vojsk, je spjat s Krétou, protože na příkaz Dia musel hledat nový domov pro svůj lid. Bylo to na západě, ale než dorazil do nové vlasti, dnešní Itálie, připlul na Krétu, o níž si myslel, že je oním novým domovem. Založil tam město, ale poté, co propukl mor, pochopil, že to není místo, které hledá.

I známý hrdina Herakles je spjat s tímto ostrovem. Herakles musel uskutečnit dvanáct náročných prací, které mu uložil král Eurystheus. Jeho sedmý úkol spočíval v tom, že měl přivést do Mykén krétského býka. Byl to nádherný býk, kterého poslal krétskému králi Minóovi z hlubin moře sám bůh Poseidon.

Další hrdina Theseus připlul na Krétu, aby pomohl Athénám. Po prohrané válce musely Athény posílat Krétě každých devět let hroznou daň, sedm dívek a sedm chlapců, kteří byli obě-

tování obludě Minotaurovi, napůl býku a napůl člověku, jenž žil v labyrintu krétského paláce. Theseus se rozhodl nestvůru zabít a za použití dvojité sekery *labrys* to dokázal. Díky daru Ariadny v podobě vřetena s nití se poté dokázal z labyrintu dostat ven.

Když navštívíte město Knóssos, které objevil zmíněný Arthur Evans, najdete tam pozůstatky nádherných několikapatrových paláců, ale také symboly, které už nyní znáte z krátkého vyprávění o dobrodružstvích zmíněných hrdinů.

Jejich příběhy jsou symbolické, ukazují nám možnost vítězství nad sebou samým. Býk představuje symbol síly, energie; v Knóssu můžete vidět například fresku „býčího tance“ nebo symbol býčích rohů. Dále se zde objevuje sekera s dvojitým ostřím, *labrys*, jako symbol vůle. Bez vůle nemůžeme porazit to, co je hrubé, animální, slepé, bez inteligence a očekávající oběti, což představuje Minotaurus. Ariadna dala Theseovi vřeteno, a když vycházel z labyrintu namotáváje nit, držel v ruce klubko, symbol dokonalé koule. Další

symbol, který vypráví o tom, že je potřeba vydat se na cestu, bez ohledu na obavy, pochybnosti, které hrdina (podobně jako my) cítí, když jde do neznáma. Co je tím neznámým? Často naše nitro. Labyrint někdy připomíná náš psychický svět, který zcela neznáme a občas nás překvapí svými projevy, impulsy a nečekanými reakcemi. Stydíme se za ně a chtěli bychom je ovládnout. Jak? Můžeme se inspirovat těmito hrdiny, kteří navzdory těžkostem a překážkám dorazili do cíle? Neříká se snad *per aspera ad astra*, tedy přes překážky ke hvězdám? Žádný hrdina by se nestal hrdinou, kdyby se nerozhodl jednat. Jejich prospěšné jednání vychází především z vnitřní proměny, nalezení odvahy a prospívá jim samým i ostatním.

Až se jednou, možná toto léto, vydáte na onen kouzelný ostrov na dovolenou, zkuste se dívat kolem sebe a pozorovat staré stavby, symboly, ale i přírodu a možná dostanete odpovědi na otázky, které si kladete ve chvílích, kdy jste sami a v tichu.

Kateřina Zámečníková

HUDBA A DOBRÁ NÁLADA

Je zřejmé, že sama příroda dala nám hudbu jako dar, abychom lépe snášeli strasti.

Marcus Fabius Quintilianus

Hudba byla vždy nedílnou součástí lidského života a během historie se její význam nezměnil. Pro každého člověka, který se dostane do kontaktu s hudbou, je hudba nástrojem a každý ho využívá jiným způsobem. Někdo hudbu používá jako vyjadřovací jazyk, pro někoho jiného je hudba nástrojem inspirace k mistrovskému dílu, někomu může hudba pomáhat při bolestech duše nebo její výrazný rytmus a rychlé tempo způsobí, že člověk v sobě najde neuvěřitelnou energii, která mu pomůže překonat různá pokušení na jeho životní cestě. Je univerzálním jazykem, kterému všichni rozumí, a může s člověkem žertovat pomocí známých hudebních tónů, které napodobují buď věci, lidi, nebo dokonce zvířata, a tímto způsobem jej rozveselit a zlepšit mu náladu.

Filozof Arthur Schopenhauer hudbu považoval za nejdokonalejší umění, díky němuž lze navodit lidské vášně, emoce a city. Dokonalá melodie

podle něj musí obsahovat prvky harmonické a rytmické, které jsou ve vzájemném souladu nebo se dokonale doplňují. Jeho chápání hudby inspirovalo samotného Richarda Wagnera k tomu, aby potlačil ve svých dílech slova a do popředí vystavil hudební příběh s mytologickým základem, který dokáže člověka uchvátit výjimečným a nenapodobitelným hudebním zážitkem.

Hudební umění v Číně bylo spojeno s filozofií a náboženstvím s cílem dosáhnout co nejdokonalějších akustických tónů, taoističtí filozofové považovali hudbu za součást harmonie vesmíru, jež má navodit v člověku pocit klidu a míru.

Hudební zájem člověka odráží jeho životní názory a charakter a s nadsázkou můžeme říci: *Řekni mi, jakou hudbu posloucháš, a já budu vědět, kdo jsi.* Hudba může být prostředkem komunikace a vyjadřování určitých postojů a na druhou stranu může vyjadřovat konkrétní emoce, které v danou chvíli prožíváme, a to jak pozitivní, tak i negativní. Důležitou roli hraje jako lék na nemocnou duši, kdy pomáhá snížit úzkost a napětí, zbavit se pocitu osamění nebo

naopak navodit pocit štěstí a dobré nálady. Lze ji využívat jako cestu k udržování vnitřní pohody a může také přispět k fyzickému a psychickému zdraví. Hudba přináší i pozitivní emoce jako je radost, veselost a smích.

Existují různé hudební skladby, které mohou člověka rozveselit a změnit jeho náladu jednoduše proto, že se v nich nachází hudební žert, a někteří známí hudební skladatelé tím byli vyhlášeni. Jedním z nich byl například francouzský skladatel Jean-Philippe Rameau, který psal žertovné skladby pro cembalo, napodobující kukačku nebo kohouta s cílem posluchače překvapit a rozesmát. Joseph Haydn prostřednictvím svých symfonií neustále člověka překvapuje tím, jak přerušuje hudbu náhlými nárazy a ztišeními, jak humorné jsou jeho rychle uhánějící motivy, které připomínají zbrkle běžícího jezevčíka. Už tato představa vyloudí na tváři pobavený úsměv, protože rychlý hudební rytmus, který má spád, v člověku vyvolává humorný efekt, stejný jako v případě němých grotesek, jež byly doprovázeny legračním hudebním doprovodem.

Pokud je v hudební skladbě moment překvapení, doprovázený změnami rytmu a hlasitosti, pokud se melodie zastaví nebo zazní překvapivá nota nebo jeden takt navíc, tak právě někdy tato nesourodost dodává hudbě humorný ráz a může v člověku vyvolat dlouhý, upřímný smích a krásný pocit uvolnění. Satira zesměšňuje věci, aby vyjádřila nový pohled; projevuje se i v hudbě svojí nesourodostí, kdy posloucháme elegantní hudební žert, jenž nám může dokonale změnit vnitřní naladění. Je to podobné jako v cirkusu, kde vidíme klauna, jak směšně poskakuje za doprovodu veselé hudby nebo ve filmové komedii, kterou doprovází stejně komediální hudební melodie doplněná kvapíkovým rytmem.

Humor a smích se může odrážet v hudbě stejně jako v cirkusu a důkazem je Wolfgang Amadeus Mozart, autor *Hudebního žertu*, skladby pro housle, violy, violoncella, kontrabasy a dva lesní rohy F dur KV 522, na jejímž konci hrají všechny nástroje zmatené falešné zvuky, protože falešné tóny vždy spolehlivě vyvolají na tváři úsměv, musí však stát na místě vedle těch správných, které ladí.

Pojem humor vychází z latinského slova *humor* a původně označovalo tekutou, vodní substanci. Lékaři ve středověku věřili, že v těle člověka pohyb čtyř tělesných šťáv způsobuje, že lidé jednají a myslí různým způsobem: krev dělá člověka energickým, hlen lenivým, žluč vede k zuřivosti a černá žluč ke smutku a úzkosti. Postupně humor zahrnoval i stavy, do kterých člověka přivádí – ráznost, vztek, smutek, nebo naopak radost, veselost a dobrou náladu. Občas říkáme *dnes nejsem dobře naladěn* a míníme tím, že se necítíme dobře po fyzické či psychické stránce, nebo se naopak cítíme šťastní, protože jsme si ráno pustili veselou hudbu a řekneme *dnes jsem výborně naladěn*. S humorem, který vede ke zlepšení nálady, se můžeme setkat i v symfonických větách známých skladatelů pod názvem *scherzo*; toto italské slovo znamená žert a v hudbě označuje skladbu, která je veselá, rytmická a humorná, v symfoniích Mozarta a Haydna na tomto místě uslyšíme elegantní a půvabný menuet, ale s příchodem Ludwiga van Beethovena, se tato část symfonie zrychlila do podoby valčíku, je hravá, energická a krátká, jako by v ní měly být všechny vtipné žerty, které mají v člověku probudit tu nejlepší náladu.

Hudba se může stát univerzálním lékem, pokud se člověk naučí vnímat její krásu v tónech a melodiích, při nichž se cítíme jednoduše dobře. Můžeme si vyrobit svoji vlastní hudební lékárničku, kde budeme mít uložené své hudební léky, a když nastane ten správný okamžik, můžeme si poslechnout svoji oblíbenou skladbu, při níž se zasníme, zaslzíme nebo se upřímně zasmějeme. Český herec, dramatik a spisovatel Jan Werich kdysi prohlásil: *Nejkrásnější hudba je lidský smích*.

Václav Hastík

PROGRAM AKTIVIT

ČERVENEC

VNITŘNÍ SÍLA ŽENY

Přednáška

FRANKL - HLEDÁNÍ SMYSLU ŽIVOTA

Úterý, 18. července 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

SRPEN

TAO

Úterý, 22. srpna 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

KARMA

Přednáška

ZÁŘÍ

CAFÉ SYMPOSION:

TAJEMSTVÍ DOBRÉ NÁLADY

FROMM - UMĚNÍ MILOVAT

Úterý, 26. září 2023 19 hodin

Přednáška na YouTube

ŘÍJEN

STONEHENGE

Přednáška

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života.

Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

ČLOVĚK A UNIVERZUM

ODKAZ DÁVNÉ INDIE

ZÁHADY TIBETU

BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

MOUDROST ČÍNY

VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

ARISTOTELES

PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

DŮLEŽITOST VÝCHOVY

EGYPT

ŘÍM A STOIKOVÉ

DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

DĚJINY A MYTOLOGIE

HISTORICKÉ CYKLY

SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST

KONCENTRACE

PAMĚŤ

IMAGINACE

VŮLE atd.

„Nejlepším důkazem moudrosti
je stále dobré naladění duše.“

Michel de Montaigne